

Oscar Balkenende

- Directeur NRI en Obelisk Boedelbeheer
 - Taxateur
 - erfenisafwikkelaar
 - Oprichter NOVEX (Executeursvereniging)
 - Raad van Advies Novex
 - Inspecteur onbeheerde nalatenschappen
-
- Initiator Lokale Allianties
 - Brede Alliantie VWS
 - Deelnemer VU Stride (onbehoorlijke beïnvloeding)
 - Lid Clock project UA

Maatschappelijke ontwikkelingen

- Geen toegang meer tot het verzorgingshuis sinds 2015
- De sociale cohesie zoals onze (groot-)ouders die kenden bestaat niet meer.
Door natuurlijk verloop en kleinere nieuwe gezinnen is de samenhang smaller geworden.
Voor de ouderen van nu is het niet makkelijk om hulp te organiseren, ze staan veelal alleen
Vaker hulp nodig door afnemende 'zelfstandigheid', digitalisering en minder persoonlijk contact
- In 2022 was de nationale grijze druk 34 procent: op elke 65-plusser zijn er 3 mensen in de werkzame leeftijd (20 tot 65 jaar). Maar die zijn elders aan het werk.

Hoeveel ouderen zijn er in Nederland?

Op 1 januari 2023

- **3.601.167** inwoners van 65 jaar of ouder.
(20,2% van de bevolking, in 1990 was dat 12,8%)
- **2.728.550** mensen van 65
- **872.617** aan 80-plussers.

Bron: CBS

Maatschappelijke ontwikkelingen

1 op 3

Voor elke persoon van 65 jaar of ouder zijn er drie mensen in de werkzame leeftijdscategorie (van 20 tot 65 jaar).

De komende jaren zal dit naar verwachting **toenemen tot bijna 1 op 2**. Op basis van de bevolkingsprognose van het CBS is de verwachting dat de nationale grijze druk daarna licht afneemt.

Ouderen hebben **vaker hulp nodig door afnemende 'zelfstandigheid'**. Dit komt mede door digitalisering en minder persoonlijk contact. Daarbij hebben ze sinds 2015 geen toegang meer tot het verzorgingshuis.

170.000 ouderen slachtoffer van misbruik

In het Regioplan prevalentie onderzoek naar ouderenmishandeling van juni 2018 staat dat één op de twintig ouderen (170.000) vanaf het 65ste levensjaar te maken krijgt met een vorm van ouderenmishandeling.

De meest gerapporteerde vorm van ouderenmishandeling is financieel misbruik (3% van alle ouderen.)

Aard en omvang
ouderenmishandeling

Voorbeelden

- Onthouden van hulp- en hulpmiddelen
- Misbruik van PGB
- Koop op naam van slachtoffer
- Financieel kort houden
- Verkoop van eigendommen
- Overschrijven registergoed
- Misbruik van bevoegdheden
- Misbruik van pinpas en/of rekeningen
- Wegnemen van geld, sieraden en goederen
- Gedwongen testamentwijziging of wilsbeschikking

Signalen

- Depressieve, angstige of verwarde cliënt
- Cliënt 'van slag' / angstig ... voor/na bezoek
- Een cliënt niet alleen te spreken krijgen
- Geldgebrek voor basale levensbehoeften
- Er ontstaan betaalachterstanden
- Ontbreken of 'kwijtraken' van contanten of bankpas
- Opeens familie / "oude" bekenden over de vloer
- Verdwijnen van goederen en/of waardevolle spullen als sieraden, tafelzilver, schilderijen etc.
- Geen informatie mogen/willen geven over financiële situatie
- Het kind is weer thuis komen wonen
- Notaris/adviseurs van buiten de regio

Regie nemen en misstanden te voorkomen

VWS Brede Alliantie financieel veilig ouder worden:

- De aanpak van financiële uitbuiting is gebaat bij een versterkte samenwerking van organisaties op lokaal, regionaal en landelijk niveau. De gezamenlijke aanpak efficiënt maken, door in samenhang te bepalen hoe instrumenten en middelen zo optimaal mogelijk kunnen worden ingezet.

Lokale Allianties financieel veilig ouder worden:

- Lokale netwerken van publieke en private professionals uit de zorg- en zakelijke dienstverlening die vanuit hun werk met ouderen te maken hebben.

Doel:

- Het bevorderen bewustwording en deskundigheidsbevordering
- Geven van voorlichting aan (semi-) professionals en publiek
- Korte (vertrouwde) lijnen, sneller actie bij urgente aanpak
- Veilig thuis en de gebruikers van de meldcode bij casuïstiek met financiële en juridische aspecten bijstaan.

Lokale Allianties Veilig Ouder Worden

Zorginstellingen

GGD

Ziekenhuizen

Wijkverpleging/thuiszorg

Huisartsen/POH's

Gemeente (Welzijn/WMO)

Veilig Thuis

Bewindvoerders

Mentoren

Casemanagers

Etc.

Banken

Notarissen

Advocaten

Makelaars

Fiscalisten

Accountants

Boekhouders

Levensexecuteurs

Woningbouwverenigingen

Politie

Etc.

Lokale Allianties

*Financieel veilig
ouder worden*

Lokale allianties financieel veilig ouder worden

- Professionals voor professionals, groep van 10-15 deelnemers
 - Vooral gericht op voorkoming van financieel misbruik van ouderen
 - Continuerende aanbod van deskundigheidsbevordering en voorlichting
 - Ondersteuning adviesvraag bij gebruik meldcode en Veilig Thuis
 - Snel reageren op lokale (nood-)situaties en gebeurtenissen
-
- www.huiselijkgeweld.nl 44 Lokale allianties

<https://www.huiselijkgeweld.nl/organisaties/voor-professionals/lokale-allianties-veilig-financieel-ouder-worden>

A woman with short reddish-brown hair, wearing a dark blue jacket, is seated in a wheelchair. She is holding a large, rectangular, light-brown cardboard sign with black handwritten text. The sign reads: 'IK VERTROUWDE M'N NEEF MIJN FINANCIËN TOE. M'N GELD IS WEG EN MIJN VERTROUWEN OOK'. The background is a blurred crowd of people walking on a city street. On the right side of the image, there is white text overlaid.

Vragen?

Oscar Balkenende
balkenende@nri.nl

0653263683

Nickey Smelt

Fiscaal jurist

Executeur

Gevolmachtigde

Toezichthouder

Mediator in strafzaken

Deskundige financieel misbruik

Mede-initiator Lokale Allianties

Verhaal van de dag

Tenminste een op de twintig ouderen krijgt te maken met ouderen mishandeling, waarvan een groot deel financieel misbruik is. In tachtig procent van de gevallen gebeurt dat door eigen familie, zo bleek in 2018 uit onderzoek van Regioplan in opdracht van het ministerie van VWS. Fiscaal jurist, executeur en deskundige in de aanpak van financieel misbruik Nickey Smelt uit Katwijk weet dat het nog maar het topje van de ijsberg is.

Nickey Smelt, deskundig op het gebied van financieel misbruik bij ouderen. Alleenstaande, eenzame oudere vrouwen die afhankelijk zijn van anderen, zijn het meest kwetsbaar."

FOTO TACO VAN DER EI

1 mei 2019

'Paaaien, indoctrineren, isoleren, kaalplukken'

Mariëta Kroft

Katwijk ■ Nickey Smelt was verbijsterd toen ze een jaar of zeven geleden verschillende krantenbrieven las over het kaalplukken van ouderen, verstandelijk beperkten en mensen die de Nederlandse taal niet machtig zijn. „Het is toch van de zotte dat we ons zorgen moeten maken om degene die voor ons hebben gezorgd? De fiscaal jurist besloot zich voor deze groep in te zetten en bedacht een plan.“

„Toen ik dat vertelde aan mijn oma zei ze: 'meid daar kom je wel te laat mee'. Een van haar zussen bleek namelijk door een familielid te zijn bestolen. Toen dacht ik: als het bij ons in de familie al voor-

komt, komt het overal voor.“ Haar drijfveer om aan deze vorm van ouderens mishandeling iets te doen, werd alleen maar sterker. Inmiddels heeft ze er een dagtaak aan, vertelt ze in haar woning in Katwijk aan den Rijn. Smelt richt 'Lokale Allianties Veilig Ouder Worden' op: netwerken die financieel misbruik bij ouderen op de maatschappelijke agenda moeten houden. Samen met vier anderen vormde ze het afgelopen jaar het 'aanjaagteam' dat de opdracht kreeg van het ministerie van Volksgezondheid, welzijn en sport om twintig van deze netwerken op te zetten.

Wat zijn lokale allianties?

„Het zijn netwerken van professionals in een gemeente of in enkele gevallen in een regio. Vroeger had je de sociale netwerken: de kerk,

buren of kinderen die dichtbij woonden en een oogje in het zeil hielden. De invloed van de kerk werd minder, op sommige plaatsen kennen buren elkaar niet eens meer en kinderen wonen vaker verder weg. Er zijn dus alternatieven nodig om mensen bij grote problemen op te kunnen vangen. Dat vangnet zijn we nu met professionals aan het creëren. Doel is financiële uitbuiting bij kwetsbare mensen te voorkomen en indien nodig in een zo vroeg mogelijk stadium te stoppen.“

In zo'n netwerk zitten, bijvoorbeeld, vertegenwoordigers van de gemeente, de bank, de zorg, de bewindvoerder, de wijkagent en Veilig Thuis. „Ze kunnen ieder vanuit hun eigen specialisme advies geven als er bij een oudere thuis iets niet helemaal pluis lijkt te zijn. Als je elkaar kent, is het

makkelijker om elkaar om advies te vragen. Een wijkagent kan bijvoorbeeld op bezoek gaan bij die oudere. De bank kan de rekening blokkeren en de notaris kan zijn medewerker weigeren als deze het gevoel heeft dat de oudere onder druk wordt gezet.“ „Lokale allianties organiseren ook bijeenkomsten voor ouderen. Dan kan er een speciaal ontworpen 'Thuis-Thuis kwartier' worden gespeeld en dan komen de verhalen wel los.“

Heeft elke gemeente zo'n netwerk?

„Er zijn er nu zo'n zestig aan de slag of in oprichting, waarvan enkele allianties in plaats van een gemeente, een regio bestrijken. In de Leidse regio hebben Wassenaar, Teylingen en Katwijk er een. In Alphen aan den Rijn, Leidschen-

dam-Voorburg en Voorschoten is er één in oprichting. Als je nagaat dat we 355 gemeenten hebben, is er nog wel een weg te gaan.“

U sprak onlangs tijdens een bijeenkomst met circa 75 Voorschotense zorgaanbieders. Er gingen maar drie vingers omhoog toen u vroeg wie gevallen van financiële uitbuiting kent.

„Ja, dat klopt, maar ik weet zeker dat het vaker voorkomt. Ga maar na als een van de twintig ouderen slachtoffer is, dan zijn dat er in Voorschoten alleen al bijna 300. Uit de reacties die later loskwamen bij de voorbeelden die ik gaf, maakte ik op dat veel aanwezigen toch wel van die niet-pluiservaringen hebben gehad.“

So procent van de slachtoffers is alleenstaande vrouw. Waarom?

„Ik denk door de traditionele rolverdeling. De man zorgt voor de administratie, de vrouw voor het huishouden. Mannen overlijden statistisch gezien, eerder. Vrouwen staan er plots alleen voor. Ze worden besluiten uit een zorginstelling halen. Hij maakte gebruik van haar bankpas en nu mevrouw daar verbleef, zou dat te veel opvallen. Een van de zorgverleners zag dat hij ook een afspraak voor haar bij de notaris had gemaakt. De zorgverlener, die lid was van de lokale alliantie, vroeg de andere leden om advies. In tien minuten was er een plan. De bank blokkeerde haar rekening. De notaris werd op de hoogte gebracht met inachtneming van de privacyregels. Binnen drie dagen was er spoedbewind voor de dementerende vrouw geregeld. De bewindvoerder kon vanaf dat moment haar financiële belangen behartigen en zette daarmee de

„Ik denk door de traditionele rolverdeling. De man zorgt voor de administratie, de vrouw voor het huishouden. Mannen overlijden statistisch gezien, eerder. Vrouwen staan er plots alleen voor. Ze worden besluiten uit een zorginstelling halen. Hij maakte gebruik van haar bankpas en nu mevrouw daar verbleef, zou dat te veel opvallen. Een van de zorgverleners zag dat hij ook een afspraak voor haar bij de notaris had gemaakt. De zorgverlener, die lid was van de lokale alliantie, vroeg de andere leden om advies. In tien minuten was er een plan. De bank blokkeerde haar rekening. De notaris werd op de hoogte gebracht met inachtneming van de privacyregels. Binnen drie dagen was er spoedbewind voor de dementerende vrouw geregeld. De bewindvoerder kon vanaf dat moment haar financiële belangen behartigen en zette daarmee de

„Ik denk door de traditionele rolverdeling. De man zorgt voor de administratie, de vrouw voor het huishouden. Mannen overlijden statistisch gezien, eerder. Vrouwen staan er plots alleen voor. Ze worden besluiten uit een zorginstelling halen. Hij maakte gebruik van haar bankpas en nu mevrouw daar verbleef, zou dat te veel opvallen. Een van de zorgverleners zag dat hij ook een afspraak voor haar bij de notaris had gemaakt. De zorgverlener, die lid was van de lokale alliantie, vroeg de andere leden om advies. In tien minuten was er een plan. De bank blokkeerde haar rekening. De notaris werd op de hoogte gebracht met inachtneming van de privacyregels. Binnen drie dagen was er spoedbewind voor de dementerende vrouw geregeld. De bewindvoerder kon vanaf dat moment haar financiële belangen behartigen en zette daarmee de

„Ik denk door de traditionele rolverdeling. De man zorgt voor de administratie, de vrouw voor het huishouden. Mannen overlijden statistisch gezien, eerder. Vrouwen staan er plots alleen voor. Ze worden besluiten uit een zorginstelling halen. Hij maakte gebruik van haar bankpas en nu mevrouw daar verbleef, zou dat te veel opvallen. Een van de zorgverleners zag dat hij ook een afspraak voor haar bij de notaris had gemaakt. De zorgverlener, die lid was van de lokale alliantie, vroeg de andere leden om advies. In tien minuten was er een plan. De bank blokkeerde haar rekening. De notaris werd op de hoogte gebracht met inachtneming van de privacyregels. Binnen drie dagen was er spoedbewind voor de dementerende vrouw geregeld. De bewindvoerder kon vanaf dat moment haar financiële belangen behartigen en zette daarmee de

„Ik denk door de traditionele rolverdeling. De man zorgt voor de administratie, de vrouw voor het huishouden. Mannen overlijden statistisch gezien, eerder. Vrouwen staan er plots alleen voor. Ze worden besluiten uit een zorginstelling halen. Hij maakte gebruik van haar bankpas en nu mevrouw daar verbleef, zou dat te veel opvallen. Een van de zorgverleners zag dat hij ook een afspraak voor haar bij de notaris had gemaakt. De zorgverlener, die lid was van de lokale alliantie, vroeg de andere leden om advies. In tien minuten was er een plan. De bank blokkeerde haar rekening. De notaris werd op de hoogte gebracht met inachtneming van de privacyregels. Binnen drie dagen was er spoedbewind voor de dementerende vrouw geregeld. De bewindvoerder kon vanaf dat moment haar financiële belangen behartigen en zette daarmee de

„Ik denk door de traditionele rolverdeling. De man zorgt voor de administratie, de vrouw voor het huishouden. Mannen overlijden statistisch gezien, eerder. Vrouwen staan er plots alleen voor. Ze worden besluiten uit een zorginstelling halen. Hij maakte gebruik van haar bankpas en nu mevrouw daar verbleef, zou dat te veel opvallen. Een van de zorgverleners zag dat hij ook een afspraak voor haar bij de notaris had gemaakt. De zorgverlener, die lid was van de lokale alliantie, vroeg de andere leden om advies. In tien minuten was er een plan. De bank blokkeerde haar rekening. De notaris werd op de hoogte gebracht met inachtneming van de privacyregels. Binnen drie dagen was er spoedbewind voor de dementerende vrouw geregeld. De bewindvoerder kon vanaf dat moment haar financiële belangen behartigen en zette daarmee de

Financieel misbruik

Financiële uitbuiting is het misbruik maken van de bezittingen van een oudere, waarbij sprake is van een (afhankelijke) relatie tussen de verdachte en de oudere.

Het is één van de vijf vormen van ouderens mishandeling. Andere vormen zijn lichamelijke en psychische mishandeling, verwaarlozing en seksueel misbruik.

Signalen van financieel misbruik kunnen zijn: een lege koelkast, plotseling geldgebrek voor basale levensbehoeften zoals kleding en toiletbehoeften, het ontbreken of 'kwijtraken' van contant geld, verdwijnen van spullen zoals sieraden, plotselinge betaalachterstand, een onverzorgde woning en de weigering om over financiële zaken te praten door de vermoedelijke dader en het slachtoffer.

Verhaal van de dag

Financieel misbruik

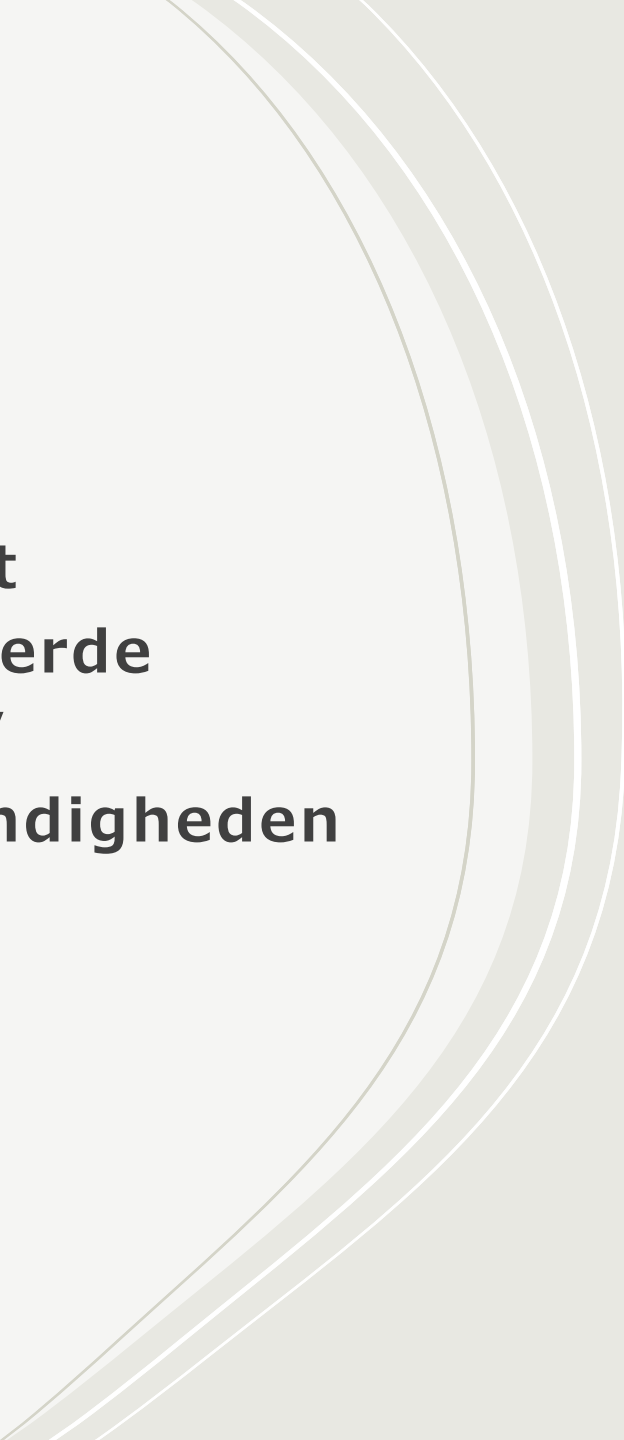
Financiële uitbuiting is het misbruik maken van de bezittingen van een oudere, waarbij sprake is van een (afhankelijke) relatie tussen de verdachte en de oudere.

Het is één van de vijf vormen van ouderens mishandeling. Andere vormen zijn lichamelijke en psychische mishandeling, verwaarlozing en seksueel misbruik.

Signalen van financieel misbruik kunnen zijn: een lege koelkast, plotseling geldgebrek voor basale levensbehoeften zoals kleding en toiletbehoeften, het ontbreken of 'kwijtraken' van contant geld, verdwijnen van spullen zoals sieraden, plotselinge betaalachterstand, een onverzorgde woning en de weigering om over financiële zaken te praten door de vermoedelijke dader en het slachtoffer.

„Ik denk door de traditionele rolverdeling. De man zorgt voor de administratie, de vrouw voor het huishouden. Mannen overlijden statistisch gezien, eerder. Vrouwen staan er plots alleen voor. Ze worden besluiten uit een zorginstelling halen. Hij maakte gebruik van haar bankpas en nu mevrouw daar verbleef, zou dat te veel opvallen. Een van de zorgverleners zag dat hij ook een afspraak voor haar bij de notaris had gemaakt. De zorgverlener, die lid was van de lokale alliantie, vroeg de andere leden om advies. In tien minuten was er een plan. De bank blokkeerde haar rekening. De notaris werd op de hoogte gebracht met inachtneming van de privacyregels. Binnen drie dagen was er spoedbewind voor de dementerende vrouw geregeld. De bewindvoerder kon vanaf dat moment haar financiële belangen behartigen en zette daarmee de

„Ik denk door de traditionele rolverdeling. De man zorgt voor de administratie, de vrouw voor het huishouden. Mannen overlijden statistisch gezien, eerder. Vrouwen staan er plots alleen voor. Ze worden besluiten uit een zorginstelling halen. Hij maakte gebruik van haar bankpas en nu mevrouw daar verbleef, zou dat te veel opvallen. Een van de zorgverleners zag dat hij ook een afspraak voor haar bij de notaris had gemaakt. De zorgverlener, die lid was van de lokale alliantie, vroeg de andere leden om advies. In tien minuten was er een plan. De bank blokkeerde haar rekening. De notaris werd op de hoogte gebracht met inachtneming van de privacyregels. Binnen drie dagen was er spoedbewind voor de dementerende vrouw geregeld. De bewindvoerder kon vanaf dat moment haar financiële belangen behartigen en zette daarmee de

**Bewust
gecreëerde
feiten/
omstandigheden**

paaieren

indoctrineren

isoleren

kaalplukken

Waar lopen we in de praktijk tegenaan?

Kleine greep uit de praktijk:

- Bewijslast
- Geen geld meer
- Geen disciplinaire maatregelen
- Banken
- Professionals die misbruik maken
- Steeds handigere plegers
- Misbruik bevoegdheid (bv levenstestament)
- AVG

Ervaringen in de praktijk

Bewindvoerder

Executeur

Gevolmachtigde

Advocaat

Politie

Bewindvoerder

Toestemming kantonrechter om bij onderbewindstelling of opvolgend bewind onderzoek te doen naar financieel verleden. Bevindingen voorleggen aan kantonrechter.

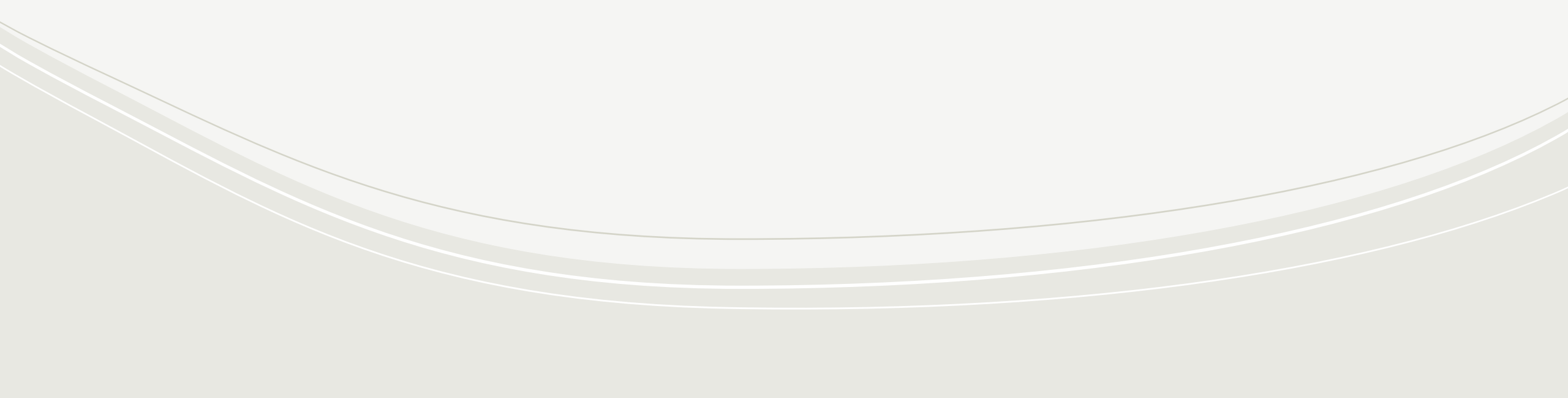
Op kosten van onderbewindgestelde zelf

Evident? Dan proberen geld terug te halen

Aansprakelijk stellen vorige bewindvoerder/gevolmachtigde

Wat als de kantonrechter eerdere rekening en verantwoording heeft goedgekeurd?

Executeur

- Achteraf lastig te bewijzen compos mentis
 - Lastig bewijzen wel of niet wens overledene
 - Lastig om personen te achterhalen
 - Lastig om te achterhalen wat weg is
-
- The bottom of the slide features a decorative graphic consisting of several overlapping, wavy lines in shades of light gray and white, creating a sense of movement and depth.

Gevolmachtigde

Levenstestament gaat vaak in wanneer VIA arts wilsonbekwaam verklaard. Duurt soms jaren. Risico dat bank volmacht niet aanvaardt.

Risico dat gevolmachtigde toezichthouder niet op de hoogte brengt

Geef de gevolmachtigde en toezichthouder een kopie van het levenstestament

Heb als gevolmachtigde en toezichthouder regelmatig contact met volmachtgever

Advocaat

Er zijn zoveel vormen en manieren van financieel misbruik dat aanknopingspunten per casus verschillen

Tip: begin zo vroeg mogelijk met opbouw dossier

Bewijs t.z.v. wilsbekwaamheid, misbruik bevoegdheid, ongerechtvaardigde verrijking, onrechtmatige daad

Hoe meer bewijs, hoe kansrijker

Politie / strafrecht

Vele septs door capaciteitsgebrek

Advies hulp OvJ: 'Blijf aangifte doen'

Zorg voor wettig en overtuigend bewijs en getuigen

Kant en klaar dossier aanleveren bij politie

Eén tegen één -> wordt geseptoneerd

Alternatieven strafrechter: (strafrecht)mediation (art. 51h Sv),
bemiddeling wijkagent, civiele procedure

Praktische oplossingen

Bewind

Schenking -> aangifte schenkbelasting

Leningovereenkomst

Advocaat een brief laten schrijven

Geld terugvorderen/beslag leggen

Weggenomen bedrag verrekenen met de erfenis

Doe niet zo maar aangifte!

Wie pakt de regie?

Vragen?

Nickey@executeursdiensten.nl

085-0717330
06-27832706